

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

ریشه‌کنی مالاریا در جهان

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران

دسیرخانه دیدهبانی سلامت

حق معنوی این اثر متعلق به مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران، سازمانی است که برای دیده‌بانی وضعیت سلامت، تولید و ترویج به‌کارگیری شواهد علمی مورد نیاز برنامه‌ریزان و سیاستگذاران سلامت در سطح ملی ایجاد شده است.

تمرکز اصلی مؤسسه فعالیت بر روی نتایج و پیامدهای اقدامات و مداخلات انجام شده در حوزه سلامت است.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران در تلاش است با عمل به رسالت خود به‌عنوان دیده‌بان سلامت کشور با استفاده از همه توان دانشی داخل کشور و به‌کارگیری ظرفیت‌های بین‌المللی، ضمن پیش‌بینی روندها و رصد شاخص‌های نظام سلامت؛ و با استفاده از تجربیات سایر نظام‌های سلامت؛ مداخلات مؤثر برای اصلاحات در نظام سلامت را طراحی و توصیه کند و در صورت اجرای آنها به ارزیابی و پایش مداخلات می‌پردازد؛ از سویی به‌عنوان مرجع و مشاور تأمین شواهد علمی تصمیم‌گیران سلامت در کشور و دیده‌بانی منطقه شناخته شده و از این طریق مجربان و متولیان حوزه سلامت را در دستیابی به جامعه سالم یاری می‌کند. در راستای این موضوع، در ادامه چشم‌انداز و مأموریت‌های کلان ارائه می‌شود.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت
جمهوری اسلامی ایران

تهران، بلوار کشاورز، خیابان وصال شیرازی، خیابان بزرگمهر شرقی، پلاک ۷۰

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت، جمهوری اسلامی ایران

nihr.tums.ac.ir

- در بین مناطق سازمان جهانی بهداشت، منطقه آفریقا ۹۲ درصد (۲۰۰ میلیون نفر) از موارد ابتلا و ۹۳ درصد از موارد مرگومیر ناشی از این بیماری را به خود اختصاص داده است؛
- نوزادان، کودکان زیر پنج سال، زنان باردار، افراد مبتلا به ویروس HIV، بیماران مبتلا به عفونت‌های مزمن، و مسافران و مهاجرانی که واکسینه نشده‌اند بیشترین افراد در معرض خطر هستند. کودکان زیر ۵ سال آسیب‌پذیرترین گروه در مقابل مالاریا هستند که ۶۱ درصد (۲۶۶ هزار نفر) کل مرگومیر مالاریا در سال ۲۰۱۷ را به خود اختصاص داده‌اند؛
- استفاده از پشه‌بندهای آغشته به حشره‌کش مؤثرترین مداخله برای کاهش آمار ابتلا است.

برنامه جهانی مالاریا

- برنامه جهانی مالاریا مسئول هماهنگی اقدامات سازمان جهانی بهداشت برای کنترل و ریشه‌کنی مالاریا است. هدف این برنامه ریشه‌کنی بیماری تا سال ۲۰۵۰ در جهان است. در این راستا این برنامه اهداف بلند مدتی را با هدف کاهش بروز و مرگومیر ناشی از مالاریا به میزان ۹۰ درصد تا سال ۲۰۳۰ در نظر گرفته است؛
- در سال ۲۰۱۷ میلادی، ۲۱۹ میلیون مورد مالاریا در جهان رخ داده است و ۴۳۵ هزار نفر بر اثر این بیماری جان خود را از دست داده‌اند؛

نشش راهکار برای مدیریت مؤثر برنامه مالاریا توسط کمیسیون لنست برای ریشه‌کنی مالاریا معرفی شده است:

- فراهم کردن داده‌های بهتر برای تصمیم‌گیری؛
- مداخلات هدفمند؛
- اولویت‌بندی منابع انسانی؛
- استفاده از مشوق‌ها؛
- مشارکت فعال و پایدار جامعه؛
- یادگیری توأم با اقدام.

۵. کمیسیون لنست برای ریشه‌کنی مالاریا در اکتبر سال ۲۰۱۷، با هدف بررسی امکان‌سنجی، مقرون به صرفه بودن و شایستگی اقدامات انجام شده در جهت ریشه‌کنی مالاریا، به منظور اطلاع رسانی به افکار جهانی و شناسایی اقدامات اولویت‌دار برای دستیابی به ریشه‌کنی این بیماری در جهان تشکیل شد. گزارش این کمیسیون که در سپتامبر ۲۰۱۹ منتشر شده است، با تجزیه و تحلیل‌های اپیدمیولوژیک و مالی آخرین شواهد موجود نشان داد که ریشه‌کنی مالاریا تا سال ۲۰۵۰ یک هدف جورانه اما قابل دستیابی و لازم است.

برنامه ایران برای ریشه‌کنی مالاریا

تعداد گزارش شده موارد آن‌دیمیک مالاریا در ایران در سال ۲۰۱۸ در مقایسه با بیش از ۱۸۰۰ مورد در سال ۲۰۱۰ به صفر رسیده است. به همین دلیل سازمان جهانی بهداشت ضمن تشکر از برنامه مالاریا در جمهوری اسلامی ایران، اراده سیاسی قوی، توسعه اقتصادی - اجتماعی مناطق آن‌دیمیک، تلاش برای آنکه کسی مورد غفلت واقع نشود، دسترسی به مراقبت‌های سلامتی اولیه

شامل تشخیص و درمان مالاریا را سبب این موفقیت بزرگ دانسته است.

یکی از چالش‌های مهم ایران وجود کارگران مهاجر از کشورهای پاکستان و افغانستان با شیوع بالای مالاریا هستند که باعث افزایش موارد مالاریای وارداتی شده است. ایجاد پستهای تشخیص مالاریا در نقاط مرزی و ارائه خدمات تشخیص و درمان از اقدامات مهم ایران برای مقابله با این چالش بوده است.

تعداد موارد آن‌دیمیک مالاریا و مرگومیر ناشی از آن در ایران، سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۷ در مقایسه با کشورهای همسایه

سال	ایران			افغانستان			پاکستان		
	جمعیت در معرض خطر	تعداد موارد آن‌دیمیک بیماری	تعداد مرگومیر	جمعیت در معرض خطر	تعداد موارد آن‌دیمیک بیماری	تعداد مرگومیر	جمعیت در معرض خطر	تعداد موارد آن‌دیمیک بیماری	تعداد مرگومیر
۲۰۱۰	۷۶۱،۶۳۲	۱،۸۴۷	۰	۲۲،۲۰۱،۷۲۸	۳۵۳،۳۴۳	۲۰۰	۱۶۷،۶۷۹،۳۴۶	۱،۴۴۵،۲۰۴	۱،۶۱۷
۲۰۱۱	۷۷۱،۰۷۰	۱،۶۳۳	۰	۲۲،۸۹۹،۶۵۸	۴۵۲،۸۳۳	۲۴۲	۱۷۱،۳۴۲،۱۲۱	۱،۹۰۵،۹۳۸	۱،۸۱۴
۲۰۱۲	۷۸۰،۸۹۶	۷۵۶	۰	۲۳،۶۶۱،۴۹۰	۲۷۸،۲۳۳	۱۱۷	۱۷۴،۹۰۶،۴۲۱	۱،۶۵۲،۵۷۶	۱،۷۰۴
۲۰۱۳	۷۹۰،۹۲۵	۴۷۹	۰	۲۴،۴۵۹،۰۷۵	۲۱۳،۹۱۴	۹۹	۱۷۸،۶۴۳،۲۸۶	۱،۴۱۹،۲۲۵	۱،۰۴۷
۲۰۱۴	۸۰۰،۸۹۰	۳۵۸	۰	۲۵،۲۵۰،۱۷۷	۲۸۳،۱۹۸	۱۳۶	۱۸۲،۴۱۲،۲۰۱	۱،۳۷۳،۳۵۲	۹۸۱
۲۰۱۵	۸۱۰،۵۸۸	۱۶۷	۰	۲۶،۰۰۴،۳۹۳	۳۶۹،۸۰۹	۱۷۵	۱۸۶،۱۸۱،۶۷۹	۹۹۲،۶۰۵	۷۸۱
۲۰۱۶	۸۱۹،۹۵۳	۸۱	۰	۲۶،۷۱۳،۱۷۷	۶۱۴،۴۹۱	۲۹۴	۱۸۹،۹۴۰،۰۸۱	۱،۲۰۲،۴۷۶	۱،۰۱۳
۲۰۱۷	۸۲۸،۶۷۲	۵۷	۰	۲۷،۳۸۶،۹۴۳	۶۳۰،۳۰۸	۲۹۸	۱۹۳،۶۸۸،۳۵۲	۹۵۶،۲۸۰	۸۰۵

تعداد موارد گزارش شده مالاریا در ایران براساس روش تأیید، سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۷

روش تأیید	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷
موارد مشکوک بررسی شده با آزمایش میکروسکوپی	۶۱۴،۸۱۷	۵۳۰،۴۷۰	۴۷۹،۶۵۵	۳۸۵،۱۷۲	۴۶۸،۵۱۳	۶۱۰،۳۳۷	۴۱۸،۱۲۵	۳۸۳،۳۹۷
موارد تأیید شده با آزمایش میکروسکوپی	۳۰۳۱	۳۳۳۹	۱۶۲۹	۱۳۷۳	۱۲۴۳	۷۹۹	۷۰۵	۹۳۹
تعداد کل موارد محتمل و قطعی	۳۰۳۱	۳۳۳۹	۱۶۲۹	۱۳۷۳	۱۲۴۳	۷۹۹	۷۰۵	۹۳۹
موارد وارداتی	۱۱۸۴	۱۵۲۹	۸۴۲	۸۵۳	۸۶۷	۶۳۳	۶۱۲	۸۶۷

6. Method of Confirmation

نتیجه گیری

- پیشرفت‌های فراوانی در زمینه مقابله با مالاریا در جهان صورت گرفته و دستیابی به ریشه‌کنی مالاریا در جهان تا سال ۲۰۵۰ امکان‌پذیر به نظر می‌رسد.
- رخداد موارد آن‌دیمیک در کشورهای همسایه ایران، و روند افزایشی ابتلا و مرگ ممکن است ریشه‌کنی مالاریا در ایران را در طی سال‌های آینده با مشکل مواجه سازد.

ریشه‌کنی مالاریا در جهان

پیام اصلی

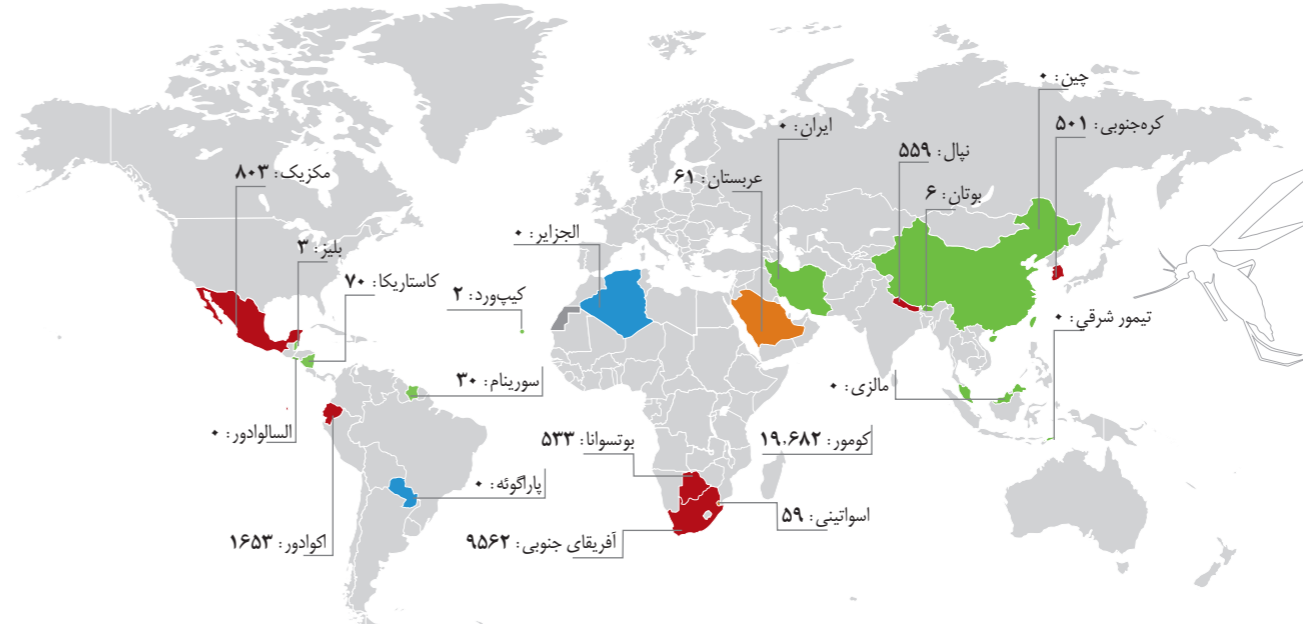
- در سال ۲۰۱۸ ایران در فهرست کشورهای دست یافته به ریشه‌کنی مالاریا قرار گرفت؛
- در سال ۲۰۱۷ در ۸۶ کشور جهان موارد ابتلا به مالاریا گزارش شده است (۲۱۹ میلیون مورد ابتلا) که درصد کشندگی آن در حدود ۲۰٪ (بیست صدم) درصد بوده است؛
- در سال ۲۰۱۷ در ایران ۸۶۷ مورد مالاریا وارداتی ثبت شده است.

علی‌رغم این موفقیت‌ها، ریشه‌کنی مالاریا همچنان با چالش‌هایی روبرو می‌باشد.

بین سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۷، ۵۵ کشور روند بروز صعودی داشته‌اند و ۳۸ کشور افزایش مرگومیر ناشی از این بیماری داشته‌اند.

کشورهایی که به ریشه‌کنی مالاریا دست یافته‌اند، همچنان در معرض موارد وارداتی مالاریا از سایر کشورها هستند و خطر شیوع مجدد در کشورهایی که در دهه گذشته به ریشه‌کنی دست یافته‌اند، اکنون بسیار بیشتر از گذشته است.

۱. این چهار گونه عبارتند از: پلاسمودیوم فالسیپاروم، پلاسمودیوم ویواکس، پلاسمودیوم مالاریه، و پلاسمودیوم اول

- در مسیر حذف مالاریا، کمتر از ۵۱ مورد آن‌دیمیک
- تا حدودی خارج از مسیر حذف مالاریا، بین ۵۱ و ۱۶۶ مورد آن‌دیمیک
- خارج از مسیر حذف مالاریا، بیش از ۱۶۶ مورد آن‌دیمیک

تعداد موارد آن‌دیمیک مالاریا در سال ۲۰۱۸

استفاده از سه تکنولوژی جدید برای ریشه‌کنی مالاریا بسیار مؤثر بوده است:

۱. تست‌های تشخیص سریع مالاریا؛
۲. درمان ترکیبی با آرتیمیسین؛
۳. پشه‌بندهای آغشته به حشره‌کش‌های طولانی اثر.

معرفی گزاره برگ
نوشتار برای ارائه اطلاعات در چارچوبی است که نکات کلیدی در آن برجسته شده است.

در پاسخ به چه پرسش‌هایی تدوین شده است؟

این گزاره‌برگ با هدف آشنایی محققان، سیاستگذاران و مدیران حوزه سلامت با آخرین وضعیت مالاریا در ایران و برنامه ریشه‌کنی آن تدوین شده است. با توجه به موفقیت ایران در برنامه ریشه‌کنی مالاریا در سال ۲۰۱۸ این گزاره‌برگ تدوین شده است.

شامل چه مواردی است؟

این گزاره برگ شامل وضعیت ریشه‌کنی مالاریا براساس منابع زیر است:

- «ریشه‌کنی مالاریا در طی یک نسل: بلندپروازانه، قابل دستیابی و ضروری»؛
- «گزارش جهانی مالاریا سال ۲۰۱۸»؛
- «گزارش پیشرفت حذف مالاریا در ۲۱ کشور جهان».

شامل چه مواردی نیست؟

در این گزاره‌برگ از اطلاعات مستندات و داده‌های کشوری موجود در ایران استفاده نشده است.

فهرست گزاره‌برگ شامل چه مواردی است؟

- بروز سالیانه مالاریا در ایران و جهان؛
- روند دستیابی به ریشه‌کنی مالاریا در جهان؛
- چالش‌های ریشه‌کنی مالاریا در ایران و جهان.